

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 30367/2023
24.04.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић, Владиславе Милићевић, Татјане Миљуш и Јасмине Стаменковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драгана Јанковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство правде - Основни суд у Чачку, коју заступа Државно правобранилаштво - Одељење у Краљеву, ради накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Чачку Гжрр 468/22 од 29.03.2023. године, у седници одржаној 24.04.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Чачку Гжрр 468/22 од 29.03.2023. године у делу става првог изреке којим је одбијена жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Чачку Прр1 187/19 од 22.03.2022. године у ставу другом изреке.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Чачку Гжрр 468/22 од 29.03.2023. године у делу става првог изреке којим је одбијена жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Чачку Прр1 187/19 од 22.03.2022. године у ставу другом изреке и пресуда Основног суда у Чачку Прр1 187/19 од 22.03.2022. године у ставу другом изреке тако што **СЕ ОБАВЕЗУЈЕ** тужена да тужиоцу на појединачне износе накнаде имовинске штете досуђене ставом првим изреке пресуде Основног суда у Чачку Прр1 187/19 од 22.03.2022. године плати законску затезну камату почев од 15-ог у месецу за претходни месец па до 18.04.2019. године, а све у року од осам дана од дана достављања преписа пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да на име трошкова поступка по ревизији исплати тужиоцу износ од 18.000,00 динара, у року од осам дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Чачку Прр1 187/19 од 22.03.2022. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да исплати тужиоцу на име накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року у предмету Основног суда у

Чачку И 906/15 износе одређене решењем о извршењу Основног суда у Чачку И 906/15 од 11.05.2015. године и то: износ од 26.770,08 са законском затезном каматом од дана подношења тужбе 18.04.2019. године до исплате и то појединачне месечне износе почев од априла 2000. године закључено са августом 2002. године, сваки износ са законском затезном каматом од дана подношења тужбе 18.04.2019. године до исплате, и износ од 16.930,00 динара, све на терет буџетских средстава Републике Србије одређених за рад Основног суда у Чачку, осим расхода за запослене и текуће одржавање објеката и опреме. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу којим је тужилац тражио да се тужена обавезе да на износе накнаде имовинске штете досуђене ставом првим изреке плати законску затезну камату на сваки појединачан износ неисплаћене накнаде зараде почев од 15-ог у месецу за претходни месец до 18.04.2019. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка износ од 87.000,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Вишег суда у Чачку Гжрр 468/22 од 29.03.2023. године, ставом првим изреке одбијене су као неосноване жалбе тужиоца и тужене и потврђена наведена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужене за досуђење трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у делу којим је одбијена жалба тужиоца и потврђена пресуда у одбијајућем делу, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, позивајући се на члан 404. Закона о парничном поступку (посебна ревизија).

По оцени Врховног суда, посебна ревизија тужиоца у овом спору је дозвољена ради усклађивања другостепене пресуде у побијаном делу (одлуке о камати) са одлукама Европског суда за људска права (одлука Маринковић против Србије и др), али и одлукама Уставног суда донетим у поступку по уставним жалбама поверилаца новчаних потраживања из радног односа са дужницима против којих се води извршни поступак у којем је утврђена повреда права тужиоца на суђење у разумном року (одлуке Уж 8232/2015 од 24.11.2015. године; Уж 8104/2015 од 30.06.2016. године).

Из тог разлога, на основу члана 404. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је 07.05.2015. године поднео предлог за извршење против извршних дужника „Фабрике резног алата - ФРА“ АД Чачак и других, ради наплате новчаног потраживања - неисплаћене разлике зараде досуђене правноснажном и извршном пресудом Општинског суда у Чачку П1 1200/02 од 10.03.2008. године. Предложено извршење одређено је решењем о извршењу Основног суда у Чачку И 906/15 од 11.05.2015. године које је достављено Народној банци Србије ради пленидбе новчаних средстава са текућих рачуна извршних дужника. Извршење тим средством није спроведено јер на рачунима извршних дужника није

било довољно средстава, због чега је предложено друго средство извршења - попис, процена и продаја покретних ствари извршног дужника „Фабрика резних алата - ФРА“ АД из Чачка, с'обзиром да је извршни поступак решењем од 17.07.2018. године прекинут у односу на друге извршне дужнике који су престали да постоје као правна лица. Решењем Основног суда у Чачку Р4 И 219/18 од 25.07.2018. године усвојен је приговор тужиоца и утврђено да му је у означеном извршном поступку повређено право на суђење у разумном року. Истим решењем наложено је судији који поступа у предмету извршења да предузме све мере како би се поступак окончао у року не дужем од четири месеца. Извршни поступак је и даље у току, а тужилац своје потраживање није наплатио. Потраживање тужиоца се односи на период од априла 2000. године закључно са августом 2002. године и у том периоду је АД ФРА Чачак било предузеће са друштвеним капиталом, а потом предузеће са државним капиталом и акцијским капиталаом у коме је држава већински власник.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је потврдио првостепену пресуду у делу одлуке којом је одбијен тужбени захтев за исплату законске затезне камате од доспелости сваког појединачног месечног износа досуђеног извршном исправом (чија је наплата одређена решењем о извршењу) до дана подношења тужбе. По становишту нижестепених судова, тужилац је тек подношењем тужбе 18.04.2019. године позвао тужену да испуни обавезу накнаде имовинске штете, због чега у смислу чланова 277. и 324. Закона о облигационим односима нема право на тражену затезну камату пре дана подношења тужбе.

По налажењу Врховног суда, основани су наводи ревидента о погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 31. став 1. Закона о заштити права на суђење у разумном року прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење. Према ставу трећем те одредбе, одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективно.

Накнада материјалне штете, према правилима облигационог права, односи се на успостављање ранијег стања које је било пре него што је штета настала, као и на исплату у новцу уколико успостављање ранијег стања не надокнађује штету потпуно или ако успостављање ранијег стања није могуће (члан 180. Закона о облигационим односима).

Европски суд за људска права је у предметима у односу на Србију изразио став да за неисплаћена потраживања запослених према друштвеним предузећима и предузећима са претежним друштвеним капиталом, као субјеката под контролом државе, досуђена правноснажном судском одлуком која су у извршном поступку остала ненаплаћена дужи временски период, одговара Република Србија, из сопствених средстава. Пресудама донетим у таквим предметима Република Србија је обавезана да из сопствених средстава, у року од три месеца од њихове правноснажности, исплати подносиоцима представке износе који су им досуђени правноснажним пресудама домаћих судова.

Уставни суд је, уважавајући праксу међународних институција за заштиту људских права, одлукама којима је усвајао уставну жалбу због повреде права на имовину из члана 58. Устава Републике Србије услед неспровођења решења о извршењу - принудне наплате новчаног потраживања из радног односа од предузећа са већинским друштвеним капиталом, утврђивао право носиоца уставне жалбе на накнаду материјалне штете у висини износа одређених решењем о извршењу, умањене за евентуално наплаћене износе по том основу.

Следом изложеном, по становишту Врховног суда, тужена је и у овом случају дужна да тужиоцу исплати износе досуђене извршном пресудом П1 1200/02 од 10.03.2008. године и одређене решењем о извршењу И 906/15 од 11.05.2015. године, што значи и затезну камату на износ главног дуга од датума његове доспелости, односно од доспелости сваког месечног износа (од 15-ог у месецу за претходни месец) па до дана подношења тужбе у овом спору. На тај начин тужиоцу ће бити надокнађена материјална штета у складу са правилом садржаним у члану 185. Закона о облигационим односима и његово имовно стање биће доведено у положај у којем би се налазило да је извршни поступак окончан исплатом досуђеног новчаног потраживања у разумном року.

Из наведених разлога, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

Тужиоцу су досуђени трошкови поступка по ревизији у износу од 18.000,00 динара за састав тог правног лека, и применом члана 165. став 2. у вези са чланом 153. став 1. и чланом 154. ЗПП, одлучено је као у ставу трећем изреке.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић